

Lovforslaget sattes til forhandling.

Ingen bad om ordet.

Lovforslagets overgang til anden behandling vedtoges uden afstemning.

Bladt: Jeg foreslår, at lovforslaget henvises til indfødsretsudvalget.

Uden forhandling eller afstemning vedtoges dette forslag.

Den næste sag på dagsordenen var:

Første behandling af forslag til normeringslov for finansåret 1965-66.

(Lovforslaget (nr. 120) findes i tillæg A. sp. 1505, fremsættelsen i tidenden sp. 3145).

Formanden: Sammen med denne sag foretages den følgende sag på dagsordenen, nemlig:

Første behandling af forslag til normeringslov for Grønland for finansåret 1965-66.

(Lovforslaget (nr. 121) findes i tillæg A. sp. 1745, fremsættelsen i tidenden sp. 3152).

Lovforslagene sattes til forhandling.

Rosing: Som bekendt har vi i det høje ting sidste år vedtaget lov om statens tjenestemænd i Grønland — den lov, som ikke er modtaget med glæde deroppe, navnlig ikke blandt de tjenestemænd, som er normeret i 1. lønningsklasse. Man har tidligere arbejdet for at få deres lønningsforhold forbedret. Under udarbejdelsen af tjenestemandsløven af 1958 har man fra de grønlandske bestillingsmænds side foreslået, at samtlige medlemmer blev rykket op i tjenestemandstillinger. Det blev kun en lille gruppe, nemlig 65, der fik den lønmæssige status som ikke-udsendte tjenestemænd. Resten forblev bestillingsmænd med meget lavere lønninger. Efter mit kendskab til disse tjenestemandes forhold gennem tiderne kan jeg ikke se andet, end at mange af dem har påtaget sig ansvarsfulde opgaver

på lige fod med deres øvrige landsmænd, men de er blevet lønnet meget lavere.

I bemærkningerne til § 2 i forslagets om normeringslov for Grønland står der, at Grønlandsudvalget af 1960s skitseforslag til hovedlinjer for indkomstdannelsen og erhvervspolitikken i Grønland forudsætter, at der bliver foretaget en række individuelle oprykninger til højere lønningsklasser blandt de i henhold til bekendtgørelsen af 8. april 1959 ansatte grønlandske tjenestemænd. De af bekendtgørelsen omfattede tjenestemænd blev ved ikrafttrædelsen af loven om statens tjenestemænd i Grønland i fjor henført til 1. lønningsklasse. Dengang var det på grund af kommunikationsforholdene ikke muligt at indhente oplysninger om enkelte grønlandske tjenestemænd, der sikkert dengang kunne have været oprykket i højere lønningsklasser, som det foreliggende normeringslovforslag giver udtryk for. I øvrigt står der også i bemærkningerne til tjenestemandsløven for Grønland, at nedlæggelsen af stillinger i 1. lønningsklasse ved ledighed ikke vil være til hinder for, at der foretages konkrete oprykninger til højere lønningsrammer inden for 1. lønningsklasse eller til lønklasser, der ligger højere end 1. lønningsklassens højeste lønningsramme, hvilket nu er foreslået.

Så vidt jeg kan konstatere, er der nu foreslået 104 oprykninger inden for 1. lønningsklasse og omkring 110 fra 1. lønningsklasse til højere lønningsklasser. Denne konstatering er meget glædelig. Det kommer selvfølgelig an på, om det høje ting går ind for forslagene, som er tiltrådt af lønningsrådet.

Jeg giver tillige støtte til den tanke, at gennemførelsen af oprykningerne må have virkning fra 1. april 1964, hvor de omhandlede tjenestemænd rettelig burde have haft de foreslåede oprykninger. I statens nuværende finansielle situation vil et sådant normeringslovforslag med så mange oprykninger måske kunne anses for upassende og utilrådeligt; men sådan ser vi ikke på det, for det beløb, som er anslået til disse oprykninger, nemlig 39.000 kr., er ikke til at blive forskrækket over.

Kan det høje ting ordne tjenestemandenes efterslæb som noget rimeligt og nødvendigt, vil jeg anse forslaget for endnu

[Rosing.]

rimeligere for de grønlandske tjenestemænd; de har længe håbet på at få en lønmæssigt bedre placering, men får ikke nogen af de portioner, som deres kolleger får.

Jeg vil til slut berøre et enkelt spørgsmål, som efter min mening i det hele taget bør overvejes i betragtning af den aktuelle arbejdskraftsituation i skole- og oplysningsarbejdet i Grønland. Som bekendt fører vi for tiden en politik, som går ud på, at Grønlands befolkning i fiskeridistrikterne samles på færre steder, men det varer længe, før denne målsætning bliver en realitet.

I dag bor ca. 40 pct. af befolkningen ude på småsteder, udsteder og bopladser. Man må regne med, at mange af disse små bebyggelser består længe, simpelt hen fordi løsningen af boligproblemet først må gennemføres, inden befolkningerne flytter til byerne. Tillige må man regne med, at en del af disse udsteder består.

Imidlertid er det nu en kendsgerning, at det er vanskeligt at få velkvalificerede grønlandske lærere placeret på sådanne steder, fordi livet dér indebærer for mange store afsavn og besværligheder for dem, der er opvokset og vant til at leve i de større bebyggelser, hvor bymæssige goder er til stede. Skole- og kulturelt arbejde på sådanne småsteder bliver praktisk talt udelukkende varetaget af ringere uddannede kateketer. Dette forhold betyder, at børnene og befolkningen på udsteder og bopladser er meget dårligere stillet end børnene og befolkningen i byerne med hensyn til skoleundervisning og aktivt kulturelt arbejde. Hvis denne store procent af befolkningen bedst skal hjælpes på disse meget vigtige arbejdsområder, må sådanne lærerstillinger være lønmæssigt tiltrækkende for velkvalificerede og tosprogede lærere. Med andre ord: vi må kunne tilbyde den nødvendige arbejdskraft et tilstrækkelig stort afsavnstillæg, så den kan søge sådanne stillinger.

Jeg går ud fra, at den højtærede Grønlandsminister eventuelt heroverfor vil fremføre, at man i øjeblikket har ca. 14 danske lærere på udstederne, og at man stadig agter at udbygge skolehjemmene i byerne, så at 12-årige udstedsbørn kan gå i skole i byerne. Hertil vil jeg sige, at veluddannede

danske lærere på sådanne steder kun kan bruge en del af deres gode uddannelse i skolen og er ude af stand til at gøre en indsats i kulturelt arbejde på stedet, for det første fordi de ikke kan beherske det grønlandske sprog, og for det andet fordi de ringere uddannede kateketer ikke kan fungere som tolke for dem.

Med den nuværende udbygning af skolehjemmene i byerne — de er i visse byer ikke særlig tiltrækkende og heller ikke betryggende for børnenes forældre — kan man i overskuelig tid ikke forvente nogen særlig nytte af dem. I øvrigt har udstedsbefolkningen ligesom øernes befolkning krævet intensiveret skolegang og oplysningsarbejde på stedet, og dette kan kun gennemføres ved, at vi tilbyder grønlandske lærere, der har en god uddannelse, et tilstrækkeligt løntillæg.

Med disse bemærkninger vil min kollega og jeg anbefale normeringslovforslaget for Grønland til velvillig behandling i det høje ting.

Ministeren for Grønland (Carl P. Jensen): Jeg skal ikke foregribe de forhandlinger, der til sin tid skal ske vedrørende en række af de problemer, det ærede medlem hr. Rosing omtalte i forbindelse med skole-spørgsmålet, men vil i al almindelighed sige, at de ønsker, som det ærede medlem hr. Rosing i øvrigt fremsatte vedrørende normeringslovforslaget om yderligere oprykninger, ikke adskiller sig fra andre ønsker, som vi møder og vel altid har mødt også her i landet, når det drejer sig om et normeringslovforslag. Dette lovforslag er resultatet af de forhandlinger, der har fundet sted med lønningsrådet, og vi er fortsat opmærksom på, at der er problemer af den art, men vi har da også fået taget et bette nøk i denne omgang. Vi er altså helt opmærksom på problemerne, men de skal jo ses i en større sammenhæng, og jeg kan kun sige, at vi i denne omgang ikke har kunnet nå længere.

Hermed sluttede forhandlingen.

Lovforslagenes overgang til anden behandling
vedtoges uden afstemning.

Holger Eriksen: Jeg foreslår, at de to lovforslag henvises til lønningsudvalget.

Uden forhandling eller afstemning *vedtoges* dette forslag.

Den næste sag på dagsordenen var:

Første behandling af forslag til lov om invalidepension m.v.

(Lovforslaget (nr. 107) findes i tillæg A. sp. 1345, fremsættelsen i tidenden sp. 2996).

Første næstformand (From): Sammen med denne sag foretages den sidste sag på dagsordenen, nemlig:

Første behandling af forslag til lov om folkepension.

(Lovforslaget (nr. 108) findes i tillæg A. sp. 1397, fremsættelsen i tidenden sp. 2996).

Lovforslagene sættes til forhandling.

Niels Mørk: De foreliggende lovforslag betegner et stort socialt fremskridt. Der er her tale om en rammelovgivning, som kan sidestilles med den fulde folkepension og med ATP, Arbejdsmarkedets Tillægspension. Med gennemførelsen af disse forslag gøres maskerne i det sociale sikkerhedsnet væsentligt mindre, end de er i dag, og der er for mig ingen tvivl om, at de hundredtusinder af invaliderede medborgere med forventning ser hen til, at de forslag, der her er til behandling, føres ud i livet.

Den højtærede socialminister har for flere år siden både i tinget og uden for tinget peget på den væsensforskel, der er imellem invalide- og folkepensionisternes forhold. Invaliderne er jo ikke en homogen aldersgruppe på samme måde, som folkepensionisterne i det store og hele er. De findes i alle aldre, de har hjem og familie og ofte børn under uddannelse. De har faktisk samme behov som deres jævnaldrende, der hver uge eller måned kommer hjem fra arbejde med lønningsposen. Det er derfor naturligt, at lovforslaget bryder med de hidtidige forsorgsprincipper.

I den forbindelse er det ikke selve adskillelsen fra folkepensionen, der har den store betydning, men det er det nye kom-

pensationsprincip, der nærmer pensionen til det niveau, som er gældende for lønningerne på arbejdsmarkedet. Det vil kort sagt sige, at ledetråden i lovforslaget er at forhindre mest muligt, at fysisk handicap ledsages af økonomisk handicap, fordi vejen nu går mod en ligestilling af invalidepensionisterne med arbejdsføre personer.

En anden vigtig nyskabelse er den foreslåede tredeling, hvorefter pensionen fastsættes efter invaliditetens sværhedsgrad, således at de stærkest medtagne får den største pension, og de to andre, nye grupper får mindre og mindst. Dette må efter min opfattelse være det helt rigtige princip, og det er for mig at se et stort fremskridt i sammenligning med den nuværende ordning, der jo kun tillader valg mellem fuld pension og afslag på ansøgning om pension, idet betingelsen for at få pension i dag er, at erhvervsevnen skal være nedsat til $\frac{1}{3}$ eller derunder. Det vil sige, at er erhvervsevnen nedsat til f.eks. 60 pct., får man som regel afslag på ansøgningen.

Jeg er helt enig med udvalget i dets betragtninger om, at der findes grupper af invaliderede, for hvem der foreligger behov for støtte, men som grundet på de nævnte gældende, stive regler er holdt udenfor. Det kan dreje sig om mindre landbrugere og det kan dreje sig om håndværkere eller husmødre med lettere invaliditeter, herunder rygskeer eller lignende. Lovforslaget giver ved sin tredeling af pensionerne og ved den lempelse, der foreslås af selve invaliditetsbegrebet, en mulighed for at hjælpe disse medborgere, ligesom der samtidig tages skyldigt hensyn til revalideringsmulighederne ud fra det synspunkt, at det primære må være, at så mange som muligt af invaliderne animeres til selv at opnå fortjeneste ud over pensionen.

I relation hertil er det af betydning, at de gældende betingelser for adgangen til at bevare invalidepensionen foreslås lempet. Som reglerne er i dag, kan invalidepensionisten kun indtjene en meget beskedent arbejdsindtægt, hvis han skal være sikret imod at fortabe pensionen. Selv om der i 1962-63 kun var ca. 200 tilfælde, hvor inddragelse af pensionen skete, fordi pensionisternes indtægter ved personligt arbejde var større end den fastsatte grænse,